

Sygn. akt III AUa 647/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo (spr.) SSA Maria Sałańska - Szumakowicz
Protokolant:	stażysta Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2016 r. w Gdańsku

sprawy M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt VIII U 1588/15

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz M. O. kwotę 270,00 (dwieście siedemdziesiąt 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Maria Sałańska - Szumakowicz SSA Maciej Piankowski SSA Lucyna Ramlo

Sygn. akt III AUa 647/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 października 2014 roku organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej M. O. prawa do świadczenia przedemerytalnego, na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż w jego ocenie wobec podlegania przez M. O. ubezpieczeniu społecznemu na podstawie umowy zlecenia bezpośrednio przed nabyciem prawa do zasiłku dla bezrobotnych, nie nabyła ona prawa do świadczenia przedemerytalnego, wobec

niezachowania nieprzerwanego ciągu zdarzeń pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy, a nabyciem uprawnień do zasiłku.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczona wskazała, iż w jej ocenie nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego nie zostało uzależnione od zarejestrowania się w urzędzie pracy w charakterze bezrobotnego bezpośrednio po utracie źródła utrzymania z przyczyn niezależnych od pracownika. Ustawa o świadczeniach przedemerytalnych nie zawiera także przepisu, który pozbawiałby takie osoby prawa do świadczenia przedemerytalnego w przypadku poszukiwania nowego zatrudnienia lub jego podjęcia w okresie przed otrzymaniem zasiłku dla bezrobotnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Wniósł o oddalenie odwołania. Podniósł dodatkowo, że w świadectwie pracy pracodawca nie wskazał dokładnej podstawy rozwiązania stosunku pracy, a zatem nie sposób ustalić, czy rozwiązanie to nastąpiło z przyczyn określonych w art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej M. O. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 11 września 2015 r. i zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej M. O. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W pisemnym uzasadnieniu wyroku jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

M. O. urodziła się (...). Ostatnio na umowę o pracę była zatrudniona w okresie od 1 maja 2003 roku do (...) roku w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Stosunek pracy ubezpieczonej ustał z ww. dniem na podstawie porozumienia stron z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Do dnia (...) roku ubezpieczona ukończyła 55 lat oraz legitymowała się łącznym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 39 lat, 3 miesięcy i 15 dni.

W okresie od 3 listopada 2014 roku do dnia 24 stycznia 2015 roku M. O. podjęła zatrudnienie na podstawie umowy zlecenia, z tytułu której podlegała ubezpieczeniu społecznemu.

M. O. od dnia 9 marca 2015 roku była zarejestrowana jako bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w P.. W dniu 4 września 2015 roku upłynęło 180 dni pobierania przez nią zasiłku dla bezrobotnych. W okresie pobierania zasiłku nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. PUP w P. wystawił wnioskodawczyni w dniu 7 września 2015 roku zaświadczenie potwierdzające ww. okoliczności.

W dniu 10 września 2015 roku ubezpieczona złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne.

M. O. zatrudniona była na umowę o pracę u pracodawcy (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w ośrodku (...) w J.. Ośrodek ten został zlikwidowany. Rozwiązano umowy o pracę z wszystkimi pracownikami przedmiotowego ośrodka. W związku z rozwiązaniem umowy o pracę powódka otrzymała odpłatę.

Sąd Okręgowy ocenił, że zeznania ubezpieczonej były jasne, spójne, konsekwentne i szczerze, a jako takie zasługiwały na uznanie na wiarygodne.

Sąd I instancji wskazał, że przedmiotem niniejszej sprawy było przyznanie wnioskodawczyni prawa do świadczenia emerytalnego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych.

Wskazać należy, iż celem unormowań przedmiotowej ustawy jest zapewnienie wsparcia socjalnego osobom, które utraciły źródło utrzymania nie ze swojej winy, a z uwagi na wiek nie są w stanie skutecznie konkurować na rynku pracy - do dnia nabycia przez te osoby uprawnień emerytalnych.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 2 przedmiotowej ustawy, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn.

Na mocy art. 2 ust. 3 ww. ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

M. O. do dnia (...) roku, tj. rozwiązania za porozumieniem stron umowy o pracę trwającej dłużej niż 6 miesięcy, ukończyła 55 lat oraz legitymowała się łącznym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 39 lat, 3 miesięcy i 15 dni. Pobierała także zasiłek dla bezrobotnych w wymiarze 180 dni, nie odmówiła przyjęcia propozycji zatrudnienia i w ustawowym terminie złożyła wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego.

Wobec likwidacji całego ośrodka (...) w J., a w związku z czy ustania stosunku pracy nie tylko z powódką, ale ze wszystkimi zatrudnionymi tam osobami, jak i faktem otrzymania przez powódkę odprawy, nie budziło wątpliwości Sądu Okręgowego, iż rozwiązanie z powódką stosunku pracy nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, co jednocześnie stanowi przyczynę dotyczącą zakładu pracy, w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Nietrafny był w tym zakresie zarzut pozwanego o braku podana w świadectwie pracy konkretnego przepisu ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników na podstawie , którego doszło do rozwiązania umowy o pracę. W ocenie sądu z przedstawionych dokumentów w sprawie i oświadczenia ubezpieczonej jednoznacznie wynikało, że do rozwiązania umowy o pracę doszło w związku z likwidacją stanowiska pracy ubezpieczonej . Na marginesie Sąd Okręgowy podkreślił, że świadectwo pracy jest dokumentem prywatnym, a nie urzędowym. Stanowi ono dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła w imieniu pracodawcy zawarte w nim oświadczenie (art. 245 k.p.c.). Pracownik może prowadzić dowody przeciwko treści świadectwa, a także udowodniać innymi środkami dowodowymi niż świadectwo okoliczności, które powinny być objęte treścią świadectwa.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zasadniczą kwestię stanowiło ustalenie, czy pomimo podlegania przez M. O. ubezpieczeniu społecznemu na podstawie umowy zlecenia bezpośrednio przed nabyciem prawa do zasiłku dla bezrobotnych, nabyła ona prawa do świadczenia przedemerytalnego, pomimo niezachowania nieprzerwanego ciągu zdarzeń pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabycie uprawnień do zasiłku.

Wbrew stanowisku pozwanego, w ocenie Sądu Okręgowego, powołane wyżej przepisy ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie stawiają wymogu zarejestrowania w urzędzie pracy bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy. Innymi słowy - żadna z norm nie posługuje się warunkiem pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przez nabyciem statusu osoby bezrobotnej.

W tym zakresie Sąd Okręgowy podziela stanowisko i argumentację Sądu Najwyższego przyjętą w wyroku z dnia 2 lipca 2013 roku, sygn. akt III UZP 2/13, zgodnie z którym „okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określonego w art. 2 ust. 3 ustawy świadczeniach przedemerytalnych nie musi przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku

pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy”. Sąd Najwyższy w przedmiotowym wyroku podkreślił, że nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego nie zostało uzależnione od zarejestrowania się w urzędzie pracy w charakterze bezrobotnego bezpośrednio po utracie źródła utrzymania z przyczyn niezależnych od pracownika. Sąd Najwyższy wskazał także, że przedmiotowa ustawa o świadczeniach przedemerytalnych nie zawiera także przepisu, który pozbawiałby takie osoby prawa do świadczenia przedemerytalnego w przypadku poszukiwania nowego zatrudnienia lub jego podjęcia w okresie przed otrzymaniem zasiłku dla bezrobotnych. Do powyższej konkluzji, zdaniem Sądu Najwyższego prowadzi zarówno wykładnia semantyczna, jak i systemowa, teologiczna oraz funkcjonalna. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy już wcześniej - w wyroku z dnia 23 maja 2013 r., I BU 15/11. Powyższa wykładnia przepisów znajduje odzwierciedlenie także w najnowszym orzecznictwie sądów powszechnych, a to np. zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10 listopada 2015 roku, sygn. akt III AUa 693/15 „wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia po ustaniu zatrudnienia z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy, a przed datą zarejestrowania się w urzędzie pracy nie pozbawia osoby zainteresowanej możliwości ubiegania się o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego”. Przyjąć zatem należy, iż powyższy pogląd jest już poglądem ugruntowanym w orzecznictwie.

Mając powyższe na uwadze, przy uwzględnieniu faktu pozostawania poza sporem spełnienia przez ubezpieczoną pozostałych przesłanek do przyznania jej świadczenia przedemerytalnego, Sąd zobowiązany był do zmiany zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia przedemerytalnego ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 3.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 11 września 2015 r. O powyższym Sąd orzekł jak w punkcie I. wyroku.

W punkcie II. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonej M. O. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Powyższe rozstrzygnięcie znajduje podstawę w przepisach art. 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku (Dz. U. z 2015 r., poz. 617, poz. 1078) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości, zarzucając Sądowi naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 2 ust. 1 pkt 2 oraz art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr 120, późn. 1252 ze zm.) oraz prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej m.in. na dokonaniu błędnej oceny materiału dowodowego i uznanie, że ubezpieczony spełnia warunki do uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Wskazując na powyższe Zakład wnosił o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania,

ewentualnie

2) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji Zakład podnosił, że zaskarżoną decyzją z dnia 29.10.2015r., wydaną na wniosek z dnia 10.09.2015r., (...) Oddział w G. odmówił Pani M. O. (ur. (...)) prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Powyższa decyzja została wydana zgodnie z przepisem art. 2 ust. 1 pkt 2 oraz art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30.04.2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013r., późn. 170 ze zm.).

Organ rentowy odmówił prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ przed nabyciem uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych Pani M. O. podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia (zaświadczenie Agencji (...) sp. z o.o. w W. z dnia 19.06.2015r. - k. 24 i 25 akt), a nie z tytułu stosunku pracy, który został rozwiązany z przyczyn określonych w art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt VIII U 1588/15, sprostowanym postanowieniem z dnia 23 lutego 2016 r., sygn.. akt VIII U 1588/15:

1. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej M. O. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 11 września 2015 r.

2. zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonej M. O. kwotę: 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany organ rentowy nie może zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I instancji.

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Zdaniem organu rentowego z przepisu tego jednoznacznie wynika, że okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych musi przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn wymienionych w ust. 1 cytowanego przepisu. Wykonywanie umowy zlecenia w okresie przypadającym po ustaniu zatrudnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy, a przed uzyskaniem statusu osoby bezrobotnej, wyklucza możliwość przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Powyższe potwierdza uzasadnienie projektu ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Celem ustawy, jak wskazuje ustawodawca jest określenie systemu wsparcia socjalnego dla osób z likwidowanych zakładów pracy, tracących prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub o najdłuższym stażu pracy znajdujących się w relatywnie trudnej sytuacji z uwagi na zwolnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Dalej ustawodawca wskazuje, że osobom, które utraciły pracę nie z własnej winy, a przede wszystkim z powodu likwidacji, upadłości lub niewypłacalności pracodawcy w rozumieniu ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, proponuje się w pierwszym okresie po utracie pracy cykl działań aktywizacyjnych. Programy aktywizacji są określone w projekcie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i polegają na ułatwieniach organizacyjnych i finansowych adresowanych dla pracodawców i bezpośrednio zainteresowanych osób, w celu pozyskania zatrudnienia w okresie 6 miesięcy od dnia rejestracji w urzędzie pracy (w tym subsydiowane zatrudnienie ze środków Funduszu Pracy na okres do 4 lat, połączone z dofinansowaniem utworzenia miejsca pracy). Osoby nabywające prawo do świadczenia przedemerytalnego w okresie tych pierwszych 6 miesięcy będą posiadać status osoby bezrobotnej i prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Po upływie 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku, o ile nie uda się uzyskać przez ten okres zatrudnienia, osoby te mogą złożyć wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Takie stanowisko potwierdza również liczne orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów apelacyjnych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 03.07.2012r., II UK 323/11 wprost wskazuje, że przywołane unormowanie wskazuje, że okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych musi przypadać po utracie zatrudnienia (ustaniu stosunku pracy, stosunku służbowego, po ogłoszeniu upadłości - w przypadku osoby prowadzącej pozarolniczą działalność oraz po utracie prawa do renty pobieranej nieprzerwanie przez 5 lat). Do takiego wniosku prowadzi zarówno wykładnia logiczno-językowa, jak i wykładnia funkcjonalna powyższego przepisu.

Skoro "świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych", to fraza ta jednoznacznie wskazuje na sekwencję zdarzeń; najpierw utrata zatrudnienia opisana w sytuacjach normowanych art. 2 ust. 1, a później - 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Z jego brzmienia wynika też wprost, że po ziszczeniu się warunków wynikających z art. 2 ust. 1 upłynąć musi co najmniej 6 miesięcy (pobierania zasiłku dla bezrobotnych), aby spełniła się ostatnia przesłanka prawa do świadczenia przedemerytalnego. Inaczej rzecz ujmując, osoba, która utraciła zatrudnienie lub prawo do renty na warunkach określonych w ust. 1 art. 2 i spełnia dodatkowe warunki w nim określone, uzyska prawo do świadczenia przedemerytalnego, jeśli po utracie źródła utrzymania przez co najmniej 6 miesięcy pobierała zasiłek dla bezrobotnych.

Stanowisko organu rentowego znajduje również potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23.05.2012r., I UK 437/11, w którym stwierdził, iż osoba określona w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. Nr 120, póź. 1252 ze zm.) prowadząca pozarolniczą działalność po rozwiązaniu stosunku pracy, która uzyskała status bezrobotnego dopiero po zaprzestaniu prowadzenia tej działalności, nie nabywa prawa do świadczenia przedemerytalnego, jeżeli nie zostaną spełnione warunki określone w art. 2 ust. 1 pkt 3 tej ustawy. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd wskazał, że celem świadczenia przedemerytalnego, jako jednego ze środków zapobiegania bezrobociu, jest pomoc osobom, które w określonych okolicznościach utraciły zatrudnienie lub inne źródło utrzymania i - ze względu na wiek oraz odpowiednio długi staż ubezpieczeniowy - z jednej strony nie mają szans na kontynuowanie aktywności zawodowej na rynku pracy, a z drugiej strony w niedługim czasie będą mogły ubiegać się o emeryturę.

Dla realizacji tego celu przepisy ustawy o świadczeniach przedemerytalnych ustanawiają wprost obowiązek spełnienia szeregu następujących po sobie warunków uprawniających do świadczenia przedemerytalnego. W pierwszym rzędzie osoba ubiegająca się o to świadczenie musi spełnić wymagania określone, między innymi, w art. 2 ust. 1 pkt 5, a mianowicie, po pierwsze - rozwiązania z nią stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, po drugie - zatrudnienia w tym zakładzie przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy i po trzecie - osiągnięcia najpóźniej do dnia rozwiązania tego stosunku pracy wymaganego stażu ubezpieczeniowego wynoszącego w przypadku kobiet 35 lat. Jednakże osoba, która spełnia warunki ustanowione w art. 2 ust. 1 pkt 5 nie nabywa prawa do świadczenia przedemerytalnego bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy, ale - stosownie do art. 2 ust. 3 ustawy, który jednoznacznie odnosi się do osoby określonej w ust. 1 (tu: w jego pkt 5) - dopiero po upływie co najmniej 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych i tylko wówczas, gdy spełnia kolejne warunki wymienione w tym przepisie. Z ustanowionego w art. 2 ust. 3 pkt 1 wymagania bycia "nadal" bezrobotnym przez osobę, o której stanowi art. 2 ust. 1 pkt 5, wynika, że w pierwszym z wymienionych przepisów chodzi o 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych związany z nabyciem statusu osoby bezrobotnej bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika, a nie po późniejszym ustaniu zatrudnienia w okolicznościach innych niż określone w art. 2 ust. 1 pkt 5 lub późniejszym zaprzestaniu innej działalności zarobkowej. Z art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy wynika, że taka osoba (określona w art. 2 ust. 1 pkt 5) nie traci prawa do zasiłku przedemerytalnego jedynie w przypadku podjęcia w tym właśnie okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Stosownie do art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy okresy te podlegają wliczeniu do okresu 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym stanowi art. 2 ust. 3.

W wyroku zaś z dnia 25 kwietnia 2012r., II UK 215/11 Sąd Najwyższy stwierdził, że przepis art. 2 ust. 5 ustawy z 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, poprzez jednoznaczne odesłanie do ust. 3, pozwala na wliczenie do 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych przypadającego po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, na datę którego to rozwiązania pracownik legitymuje się wymaganym okresem uprawniającym do emerytury, między innymi, okresu zatrudnienia podjętego w tym właśnie 6-miesięcznym, a nie jakimkolwiek innym okresie pobierania zasiłku.

Analogiczne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 16.10.2013r., sygn. akt III AUa 1055/13, w którym wskazał, że świadczenie przedemerytalne jest należnością wyjątkową w systemie ubezpieczeń społecznych. Jego funkcja ma charakter socjalny. Wyznaczana jest przez trudności w znalezieniu pracy (zatrudnienia) przez osobę, która znajduje się w wieku poprzedzającym nabycie prawa do emerytury. W tym kontekście należy postrzegać warunek posiadania relatywnie wysokiego okresu składkowego i nieskładkowego, a także konieczność pobierania przed nabyciem prawa zasiłku dla bezrobotnych. Oznacza to, że po pierwsze, przepisy regulujące prawo do świadczenia przedemerytalnego nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający, a po drugie, że uprawnienie to warunkowane jest zachowaniem sekwencji czasowej. Analiza przepisów pozwala na stwierdzenie, że droga do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego ma charakter trzyetapowy. Po pierwsze, na dzień rozwiązania stosunku pracy (z przyczyn dotyczących zakładu pracy) ubezpieczony powinien spełnić warunku określone w art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, tj. ukończyć wymagany wiek i posiadać okres uprawniający do emerytury w wymiarze wskazanym w cytowanym przepisie. Po drugie, świadczenie przedemerytalne przysługuje dopiero po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Po trzecie, ustawodawca stwierdził, że po wskazanym okresie wyczekiwania, ubezpieczony powinien nadal być zarejestrowany jako bezrobotny i złożyć wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (art. 2 ust. 3 ustawy). Wskazane warunki muszą zostać spełnione kumulatywnie. Oznacza to, że niezachowanie jednego z nich niweczy prawo do świadczenia przedemerytalnego. Szczególnie istotne jest przy tym zachowanie sekwencji zdarzeń. Takie samo stanowisko Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyraził w wyroku z dnia 15.01.2013r., sygn. akt III AUa 1083/12.

W niniejszej sprawie ubezpieczona, po rozwiązaniu stosunku pracy w (...) Sp. z o.o. w dniu 31.10.2014r. który został rozwiązany z przyczyn określonych w art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia w okresie od 03.11.2014 r. do 24.01.2015 r., a dopiero po tym okresie zarejestrowała się w urzędzie pracy i pobierała zasiłek dla bezrobotnych. Nie został zatem spełniony jeden z warunków koniecznych dla przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego wskazany w art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, tj. pobieranie przez co najmniej 180 dni zasiłku dla bezrobotnych po rozwiązaniu stosunku pracy w sposób opisany w ust. 1 art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Pełnomocnik ubezpieczonej, podczas rozprawy apelacyjnej wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu drugoinstancyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Sąd Okręgowy właściwie ustalił stan faktyczny, który ostatecznie został przyznany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i nie był kwestionowany w apelacji, a także Sąd I instancji prawidłowo zastosował przepisy prawa. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Okręgowego bez potrzeby ich powtarzania.

Stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (w dalszej części uzasadnienia „ustawa”), prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn.

W myśl art. 2 ust. 3 tej ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna (pkt 1), w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych (pkt 2), złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (pkt 3).

Organ rentowy odmówił odwołującej prawa do spornego świadczenia z uwagi na wykonywanie przez nią bezpośrednio po rozwiązaniu umowy o pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy umowy zlecenia. W ocenie ZUS, wymóg pobierania przez osobę określoną w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłku dla bezrobotnych przez co najmniej 6 miesięcy można uznać za spełniony tylko w przypadku, kiedy świadczenie takie na rzecz ubezpieczonego następuje bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy.

Stanowisko powyższe skarżący podtrzymał w apelacji.

Odnosząc się do stanowiska apelującego Sąd II instancji uznał, iż językowe reguły wykładni prowadzą do wniosków przeciwnych.

Dla przypomnienia wskazać należy, iż w myśl art. 2 ust. 3 tej ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie wymienione dalszej jego części (pkt 1-3) warunki.

Ustawodawca nie posłużył się żadnym zwrotem wskazującym na konieczność bezpośredniego następstwa ustania stosunku pracy i pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Jednocześnie w ocenie Sądu Apelacyjnego treść omawianego uregulowania jest jasna i nie wymaga sięgania do innych metod wykładni.

Powyższe przepisy wskazują na dwie grupy przesłanek koniecznych do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Pierwsza, oznaczona w treści art. 2 ust. 1 pkt 2 lub 5 ustawy, odnosi się do opisu stanu zamkniętego przed złożeniem wniosku i sprowadza się do sytuacji oznaczającej utratę zatrudnienia, w której osoba do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia, posiada u tegoż pracodawcy staż pracy nie krótszy niż 6 miesięcy oraz posiada okres uprawniający do emerytury, w pkt 2 zawarto także wymaganie dotyczące wieku. Druga grupa przesłanek dotyczy sytuacji bezpośrednio poprzedzającej złożenie wniosku i łączy się ze statusem osoby bezrobotnej.

Ustawodawca w przytoczonych przepisach nie posłużył się żadnym zwrotem wskazującym na konieczność bezpośredniego następstwa ustania stosunku pracy i pobierania zasiłku dla bezrobotnych, dlatego uznać trzeba, że sformułowany przez pozwanego wymóg zachowania ciągłości zdarzeń uzasadniających przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego ma charakter kryterium pozaustawowego. Ponad powołane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wyroki Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 10 listopada 2015 roku, w sprawie III AUa. 693/15, Sądu Najwyższego z 23 maja 2012 roku, w sprawie I BU 15/11 i 2 lipca 2013 roku, w sprawie III UZP 2/13, przywołać można także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2016 roku, w sprawie II UK 165/15, w którym ostatecznie

uznano, że oczywiste jest, że ustawodawca nie przewidział warunku bezpośredniego następstwa okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych po rozwiązaniu stosunku pracy, a skoro tak, to można uznać, iż racjonalnie zamierzał do wyłączenia odmiennego potraktowania osób, które utraciły pracę z przyczyn leżących po stronie pracodawcy ze względu na chwilę zarejestrowania się jako bezrobotny lub podjęcia krótkoterminowego zatrudnienia przed zarejestrowaniem.

W uzasadnieniu w/w orzeczenia wskazano, że „Sąd Najwyższy, wykładając art. 2 ust. 3 tej ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, przyjmował powstanie prawa do świadczenia przedemerytalnego po co najmniej 6-miesięcznym pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych, bez potrzeby wykazywania ciągłego pobierania tego świadczenia po rozwiązaniu ostatniego stosunku pracy (w wyrokach z dnia 7 marca 2013 r., I UK 559/12 (niepubl.); z dnia 3 lipca 2012 r., II UK 323/11 (niepubl.) oraz z dnia 23 maja 2012 r., I BU 15/11, OSNP 2013 nr 11-12, poz. 134). Ad casu przyjęto brak prawa do świadczenia przedemerytalnego osoby, która uzyskała status bezrobotnego dopiero po zaprzestaniu prowadzenia po rozwiązaniu stosunku pracy działalności pozarolniczej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., I UK 437/11 (OSNP 2013 nr 11-12, poz. 135). Rozbieżność ta została usunięta w uchwale z dnia 2 lipca 2013 r., III UZP 2/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 256). Sąd Najwyższy przyjął, że podjęcie aktywności zawodowej w czasie między rozwiązaniem stosunku pracy, a nabyciem prawa do zasiłku nie stanowi przeszkody do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Przytaczając treść art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych in extenso, wywiódł, że wynika z niego prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługujące nie tylko pracownikom, z którymi rozwiązano stosunek pracy z powodu likwidacji lub niewypłacalności pracodawcy, albo z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, lecz także osobom, które nie mogą znaleźć zatrudnienia po okresie ponad pięcioletniego pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, a także znajdującym się w podobnej sytuacji osobom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą po ogłoszeniu upadłości. Uwypuklił cel tych unormowań, odczytując je jako zapewnienie wsparcia socjalnego dla osób tracących źródło utrzymania z przyczyn od siebie niezależnych przed nabyciem uprawnień emerytalnych, które ze względu na wiek nie są w stanie skutecznie konkurować na rynku pracy. Taki cel ustawy został zresztą przedstawiony w uzasadnieniu projektu (Sejm IV kadencji, druk nr 2420), zatem Sąd Najwyższy wyprowadził tezę, że wspieranie aktywności takich osób, a nie propagowanie biernej postawy, uzasadnia przyznanie świadczenia przedemerytalnego, gdy po aktywnym poszukiwaniu osoba w wieku przedemerytalnym, nie ma rzeczywistej możliwości znalezienia zatrudnienia. W przepisach dotyczących zadań aktywizacyjnych przed zarejestrowaniem się (art. 2 ust. 5 pkt 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, art. 73 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia) Sąd Najwyższy dostrzegł brak obowiązku zgłoszenia się w urzędzie pracy bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, na rzecz podjęcia prób znalezienia nowej pracy (działalności zarobkowej) i otrzymywanie zasiłku dla bezrobotnych, gdy próby takie zakończą się niepowodzeniem. Reasumując, Sąd uznał, podobnie jak w wyroku z dnia 23 maja 2013 r., I BU 15/11, że nie jest konieczny bezpośredni związek czasowy między ustaniem stosunku pracy a pobieraniem zasiłku dla bezrobotnych.”

Wniosek powyższy odnosi się także do okoliczności niniejszej sprawy.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podzielił oceną prawną dokonaną przez Sąd I instancji, zgodnie z którą odwołująca spełnia wszystkie przesłanki konieczne do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, w tym warunek co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia.

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną. Mając na uwadze wynik postępowania orzeczono o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. przy zastosowaniu § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800).

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSA Maria Sałańska - Szumakowicz